MEDEDELINGEN

Nederlandse Geologische Vereniging. Bijlage van Grondboor & Hamer nr. 4/5-2012. Kopij voor de 'Mededelingen' van nummer 6 kan vóór 22 oktober 2012 worden gezonden aan P.W. van Olm, secretaris van de NGV, Bongerd 180, 8212 BK Lelystad, secretariaat@geologischevereniging.nl

DIT IS BARRY VAN BAKEL!!!

Grondboor & Hamer wordt al 65 jaar lang gemaakt door vrijwilligers, die talloze uren in dit tijdschrift van onze NGV steken. Vrijwilligerswerk betekent – net als professioneel werk overigens – dat er ook wel eens een foutje wordt gemaakt. Doorgaans gaat het daarbij om spel- type- of zetfouten. Soms wordt dat soort foutjes opgemerkt door lezers, die dan vriendelijke (soms minder vriendelijke) brieven aan de redactie schrijven. De redactie is daar blij mee, want dat soort brieven (tegenwoordig e-mails) bewijzen dat Grondboor & Hamer ook inderdaad wordt gelezen.
Heel af en toe maakt de redactie echter een "kapitale fout". Dat gebeurde onlangs in G&H nr. 3-2012: in het artikel *"Onderscheiden en Aangemoedigd"* (pp. 282-283), over de uitreiking van de Van der Lijn onderscheiding werd de naam van de ontvanger van deze prestigieuze prijs maar liefst vier maal foutief geschreven als "Barry van Balen", terwijl hij toch onbetwist "Barry van Bakel" heet.

Bert de Boer

VAN DE BESTUURSTAFEL

NGV terug van zomerreces

Nu ik dit schrijf loopt de zomer van 2012 alweer ten einde en ik hoop dat jullie allemaal genoten hebben van een welverdiende vakantie met hopelijk veel geologische hoogtepunten. Als u dit leest is de herfst al weer begonnen. Ik wil even terug én vooruit kijken. Het nieuwe bestuur heeft in de nieuwe omvang nu twee keer vergaderd en, om eerlijk te zijn, het is wel even wennen met zoveel nieuwe leden en ook met een nieuwe voorzitter. De taken van sommige bestuursleden moeten nog wat uitkristalliseren, om eens een toepasselijke term te gebruiken. Desondanks hebben we toch al veel bereikt; daarover later meer. Twee zaken van afgelopen zomer wil ik toch even noemen:

In de eerste plaats de excursie naar de bruinkoolgroeve Hambach tussen Aken en Keulen. Deze excursie was georganiseerd door de afdeling Twente en het was met heel veel plezier dat ik hieraan heb deelgenomen. Het is indrukwekkend om deze groeve (de grootste bruinkoolgroeve in het gebied) te bezoeken en met eigen ogen te zien hoe hier op een bijna onmenselijke schaal in het landschap ingegrepen wordt. Natuurlijk was er ook veel tijd voor het verzamelen van fossielen, in dit geval heel veel mooie Miocene plantenafdrukken en stukken hout.

Het tweede punt is iets totaal anders, maar wel interessant. Het was het verzoek van een basisschool om een bijdrage te leveren aan een geologieproject voor leerlingen van groepen 5-8. Tom Reijers, die veel ervaring heeft met het geven van cursussen, was bereid om dit op zich te nemen. Zijn observatie: *"Het was een bijzondere ervaring zoveel relevante vragen te krijgen van de leerlingen. De materie leeft, en ik hoop het inzicht wat vergroot te hebben."*

Waarom noem ik deze twee punten? Heel simpel, ik zou graag van de leden willen weten of men graag wil dat de landelijke NGV ook korte excursies, zoals die naar Hambach, organiseert en of er interesse is voor het geven van geologielessen en practica aan scholieren. Misschien gebeurt dit laatste al regelmatig vanuit de afdelingen; dan zou het goed zijn om die ervaring met elkaar te delen. Beide activiteiten passen heel goed binnen de uitgangspunten van de NGV.

Nu naar de rest van de activiteiten van 2012 en vooruitkijken naar 2013. Wat zijn de plannen? Allereerst 2012. De themadag over fossiele cephalopoden hebben we gehad en is een groot succes geworden. Op 25 november hebben we onze laatste themadag van 2012 en die belooft ook spektakel. Het onderwerp is: "Mineralen en gesteenten". Okke Peijters en Jeroen van Rhijn hebben allerlei ideeën om hiervan een leuke en boeiende dag te maken. Daarnaast organiseert de NGV samen met Geopark de Hondsrug een lezingencyclus in het Hunebedcentrum in Borger, Drenthe, met als onderwerp "De IJstijden" (voor het programma zie onze website: www.geologienederland.nl).

Als we naar 2013 kijken, dan hebben we ons programma al grotendeels rond. De themadagen hebben als onderwerpen "Fossiele flora's" (januari 2013), "Hydrogeologie" (september 2013) en "Microfossielen" (november 2013). De contactdag op 23 maart 2013 belooft weer heel interessant te worden met het onderwerp "Van aardkern tot atmosfeer". Voor onze algemene ledenvergadering op zaterdag 25 mei 2013 hebben we een boeiende locatie gevonden: het Hunebedcentrum in Borger met de fantastische nieuwe zwerfstenentuin; het is wel ver weg voor velen van u maar toch: misschien kunt u er wel een weekend Drenthe van maken (weet u nog: *Drenthe doet wat met je!*).

Wat hebben we nog in het verschiet. Onze cursuscommissie (Tom Reijers, Shirley van Heck en Jeroen van Rhijn) is druk bezig om een aantal interessante cursussen en excursies voor te bereiden; zodra we meer weten hoort u hiervan.

Naast themadagen, cursussen en excursies spelen er ook nog andere zaken, waarvan ik er een viertal kort wil noemen. Allereerst onze nieuwe website. Het duurt allemaal wat langer dan we gepland hadden, maar de nieuwe website is nu in de lucht (www.geologienederland.nl) (om praktische redenen is de oude website ook nog beschikbaar, maar we hopen zo snel mogelijk duidelijkheid te verschaffen en de oude website te verwijderen). Als tweede punt noem ik G&H. Het blad ziet er fantastisch uit en als ik dit schrijf is de special "Vulkanisme" nog in de maak, maar de eerste berichten zijn toch dusdanig positief dat ik zeker weet dat dit alweer een prachtig nummer wordt. Alle complimenten voor de redactie.

Dan onze bibliotheek. Zoals de meesten van jullie weten heeft de NGV een eigen bibliotheek, die door een aantal toegewijde leden (met name Cees Ehlers) beheerd wordt, en waarvan een uitgebreide selectie telkens weer beschikbaar is op onze thema- en contactdagen. De huidige beheerders hebben echter aangegeven dat het hen langzaamaan teveel begint te worden en dat ze graag zouden zien dat iemand anders het beheer overneemt. Na heel wat discussie over mogelijke opties lijkt het erop dat we nu een goede oplossing gevonden hebben; zodra dit helemaal rond is zult u uitgebreid geïnformeerd worden.

En tenslotte is het bestuur actief bezig om de contacten met de afdelingen te verbeteren. Met een aantal afdelingen hebben we al gesproken en het plan is om voor het eind van 2012 alle afdelingen "gesproken" te hebben. De belangrijkste reden voor deze bezoeken is het verbeteren van het contact met de afdelingen. Wij, als bestuur van de landelijke NGV, vinden dat het contact met de afdelingen duidelijk verbeterd kan worden en de eerste indrukken van onze gesprekken is dat dit gevoel wederkerig is. Begin 2013 willen we dan alle afdelingen uitnodigen voor een gezamenlijke vergadering om een en ander te bespreken en een actie plan te maken.

Beste leden: hierbij wil ik het laten. Ik hoop dat jullie zoveel mogelijk aan onze activiteiten zullen deelnemen en ook: LAAT VAN JE HOREN! Laat ons weten wat je wilt (onderwerpen voor lezingen, excursies, cursussen en meer); als we weten, wat er leeft dan is het voor ons makkelijker om daarop in te spelen.

Met vriendelijke groet,

Willem Schuurman,
Voorzitter

GEBRUIK BANKREKENINGEN

Aan alle leden van de Nederlandse Geologische Vereniging

Graag uw aandacht voor het volgende:

De NGV heeft twee bankrekeningen. Eén is de bankrekening voor de contributies, in beheer bij de ledenadministratie, en één voor alle overige financiële transacties van de NGV, in beheer bij de penningmeester/financieel administrateur.

Het komt herhaaldelijk voor dat er betalingen worden gedaan door de leden aan de NGV, waarbij de verkeerde bankrekening wordt gebruikt. Het uitzoeken van deze betalingen kost veel tijd. Dit komt ook doordat de omschrijving van de betaling regelmatig niet op het afschrift van de ontvanger volledig wordt afgedrukt.

Ik verzoek dan ook alle leden bij betalingen aan de NGV de juiste bankrekening te gebruiken. U vindt deze gegevens altijd vermeld op de laatste bladzijde van Grondboor & Hamer. Voor alle duidelijkheid vermeld ik deze gegevens onderstaand nogmaals:

Rekeningnummer: 1182107 t.n.v. Nederlandse Geologische Vereniging, te Leeuwarden: voor alle betalingen die *geen* betrekking hebben op de contributies.

Rekeningnummer: 2269877 t.n.v. Nederlandse Geologische Vereniging Ledenadministratie, te Huizen: uitsluitend voor betalingen van contributies.

Jelle Talma,
Financieel administrateur

NIEUWS VAN GEOREIZEN

Luxemburg 2-5 november 2012. Een 4-daagse reis vol met geomorfologie, gesteenten en fossielen. De schiervlakte van de Ardennen, de cuesta's van Luxemburg, wandelen en geologisch (leren) kijken. Prof. Augustinus, emeritus Universiteit Utrecht, laat zijn excursie voor studenten Aardwetenschappen herleven voor NGV-ers.

Oman bezoeken we van 14-28 januari 2013. Wiekert Visser, die in Muscat geologie doceert aan de internationale universiteit van Oman, neemt ons weer mee langs de prachtige kusten met tsunami-afzettingen, kimberliet en zeeschildpadden. Door de ongelofelijke canyons, hoger dan die van de USA en naar de gigantische zandwoestijn. Deze laatste loopt honderden kilometers door. Wij dringen er een 50 km in door, maar ook dat is een unieke ervaring.

In maart laat Pieter Dercksen, als fysisch geograaf al jaren in Costa Rica woonachtig en werkzaam, u de hoogste vulkanen van Costa Rica zien en neemt u verder mee naar het arme, maar kleurrijke Nicaragua voor de Masaya-vulkaan en de vreemde stad Granada. De reis sluit af met het

vulkanen-eiland Ometepe in het reusachtige meer van Nicaragua. Deze reis vertrekt op 1 maart 2013 uit Amsterdam, de terugkomst zal zijn op maandag 18 maart 2013.

Fossielen en mineralen zoeken we in Marokko van 28 april tot 8 mei 2013. We bezoeken de Hoge Atlas met agaten en geodes, en de Anti-Atlas met de trilobieten van Erfoud en Alnif en de zilver- en kobaltmijnen van Imiter en Bou Azer. We hebben besloten om deze reis met 4x4 auto's uit te voeren. Iedere 4WD krijgt een eigen plaatselijke chauffeur mee, die ons de hele reis begeleidt. We kunnen zo makkelijker off-road locaties voor fossiele vindplaatsen bezoeken en in de Hoge Atlas de wat ongebruikelijkere, maar schitterende bergwegen rijden.
In 2010 stond de vulkaanreis naar Italië voor het laatst op het programma. Nu eindelijk op herhaling: van 24 mei tot 8 juni een excursie langs de actieve vulkanen aan de westkust van Italië. Eerst de Vesuvius en de Campi Flegerei; dan per boot naar de eilanden Stromboli, Lipari en Vulcano. *Last but not least* de Etna op Sicilië. In een wonderschone omgeving komen alle facetten van het vulkanisme aan de orde, inclusief de structureel-geologische setting. Onder de gedreven leiding van Pim van Wamel, Jack Lanting en Hans Oude Nijhuis.

Zwerfsteenfanaten opgelet! In juni herhalen we de reis naar de "parels" van de Oostzee: de eilanden Rügen en Bornholm. Paul van Olm kent vooral Bornholm en de interessante plekken met (ichno)fossielen en granietvoorkomens op zijn duimpje. Jan Langendoen gaat mee als petrologisch deskundige: hij is goed thuis in de oneindige variatie aan zwerfstenen die we vooral langs de kusten van deze eilanden zullen aantreffen. Deze reis wordt óf een eigen vervoersreis met eventueel carpoolen, óf we huren twee 9 persoonsbusjes. Voor uw agenda van volgend jaar: we vertrekken op donderdag 6 juni en komen zaterdag 15 juni weer terug.

Voor meer informatie zie de website (www.georeizen.nl).

ZWERFSTENENDAG

Op 20 oktober 2012 staat het Hunebedcentrum in Borger (Drenthe) helemaal in het teken van noordelijke zwerfstenen. Tien verzamelaars presenteren op deze dag hun collecties mooie, bijzondere en zeldzame zwerfstenen. Ook is er een demonstratie over hoe men uit de hand zwerfstenen kan slijpen en polijsten.

Het programma van deze dag speelt zich af in het Kenniscentrum van het Hunebedcentrum. Daar is tevens de nieuwe expositie over IJstijden in het Hondsrug-gebied te zien. En, je kunt er kennis maken met het "Geopark de Hondsrug", met het grootste Hunebed van Nederland en met de grootste gesteententuin van ons land.

Het enthousiasme voor deze Zwerfstenendag bleek zo groot te zijn, dat er geen nieuwe deelnemers meer kunnen worden aangemeld. "Vol = vol" heet dat. Jammer natuurlijk, maar fantastisch dat de interesse in zwerfstenen nog steeds enorm blijkt te zijn!

LEZINGENSERIE IJSTIJDEN

Geen plaatsje kunnen veroveren voor de Zwerfstenendag? Woon dan één of meer van de lezingen over IJstijden in het Hunebedcentrum bij. Het programma voor deze lezingenserie ziet er als volgt uit:

Donderdag 18 oktober:	Prof. Dr. Salomon Kroonenberg: "IJstijden, wat zijn het en hoe ontstaan ze?"
Donderdag 15 november:	Harry Huisman: "IJstijdsporen in het Hondsrug-gebied"
Donderdag 13 december:	Dick Mol: "IJstijden in Noord-Nederland"
Donderdag 17 januari:	Harry Huisman: "Zwerfstenen, mythes en feiten"
Donderdag 7 februari:	Enno Bregman: "Het Hondsrug-complex; de nieuwe ideeën"
Locatie:	Hunebedcentrum, Bronneger straat 12, Borger.
Aanvang:	19.00 uur; einde avond 22.00 uur.
Prijs:	5,00 Euro (incl. koffie/thee).

Meer informatie: h.wolters@geoparkdehondsrug.nl of schuurmanwillem@hotmail.com

NIEUWS VAN DE AFDELINGEN

Afdeling Twente

Dinsdag 16 oktober:
Lezing door Herman de Swart, speleoloog: "De geologie van grotten en karst en hun betekenis voor de paleontologie".

Dinsdag 20 november:
Lezing door Eric Mulder, conservator museum "Natura Docet Wonderrijck Twente" te Denekamp: "Schildpadden, 250 miljoen jaar innovatie".

Dinsdag 18 december:
Lezing door Prof. Dr. G. J. Boekschoten, emeritus hoogleraar aan de faculteit der aard- en levenswetenschappen (subafdeling mariene biogeologie) van de Vrije Universteit te Amsterdam: "Onze vroege chimpansee-achtige voorouders".

Lokatie: zaal 301 van museum Twentse Welle
Het Rozendaal 11
7523 XG Enschede

Aanvang 19.30 uur

Nieuws uit Limburg

De excursies worden goed bezocht. De excursies naar de ENCI zijn alleen voor leden van de afdeling Limburg, de andere excursies zijn voor iedereen vrij toegankelijk. De ENCI is al begonnen met de herinrichting van de groeve. Daardoor is het mogelijk, dat gedeelten van de groeve niet

toegankelijk zijn. Het kan zelfs voorkomen, dat een excursie helemaal niet doorgaat. Wij verzoeken iedereen dan ook van te voren op onze website na te gaan of de excursie misschien niet doorgaat.

De komende excursies:

Zaterdag 13 oktober	Groeve ENCI Maastricht
Zaterdag 20 oktober	Steenstort voormalige mijn Laura en Vereniging te Eygelshoven
Zaterdag 27 oktober	Grindgroeve l'Ortye te Meers-Stein Bijeenkomst: 9.30 uur, op de parkeerplaats bij het nieuwe gemeentehuis van Stein, tegenover het ANWB tankstation aan de Stadhouderslaan
Zaterdag 27 oktober	Groeve 't Rooth; de laatste zaterdag geopend
Zondag 18 november	Geologische wandeling in en rond Kunrade Bijeenkomst: 13.00 uur op de parkeerplaats van het crematorium aan de Imstenraderweg 10 te Heerlen

Data en nadere gegevens over de lezingen en excursies van de afdeling Limburg worden in het eerste nummer van ons tijdschrift "Sprekende Bodem" gepubliceerd of kunnen op de website van de NGV Afdeling Limburg (http://www.geologischevereniging.nl/afdelingen/limburg/) worden ingezien.

Verder willen we nog wijzen op een bijzondere, tijdelijke tentoonstelling van het Natuurhistorisch Museum te Maastricht. Van 1 juli t/m 4 november brengt de expositie "Terug van Weggeweest" een aantal verdwenen Maastrichtse collecties weer even terug naar huis. Het gaat om de oud-paleontologen Binkhorst van den Binkhorst, de Bosquet en J. Ubaghs, waarvan de fossielen door de hele wereld verspreidt zijn. Meer bijzonderheden staan op de site van het museum: http://www.nhmmaastricht.nl/.

HENSKENS FOSSILS®

DIGGING - PREPARATIONS - WHOLESALE - EXHIBITIONS

International Dinosaur Digging Team®

Eikenboomgaard 11-13, 5341 CT, Oss (The Netherlands)
PH: +31 (0) 412 63 46 69
E-mail: theo@henskensfossils.nl

Open: Monday - Friday 8:00 am - 5:00 pm (CET)
Opening hours showroom: Saturday 10:00 am - 3:00 pm (CET)

WWW.HENSKENSFOSSILS.NL